

MAKTABGACHA TA'LIM TASHKILOTIDA ZAMONAVIY INNOVATSION FAOLIYAT

Raxmataliyeva Gulasal Ravshanjon qizi
Ta'lim kafedrası Maktabgacha ta'lim
yo'nalishi 3-bosqich talabasi,
Muhammadjonov Muslimbek Muhsinjon o'g'li
Qo'qon Universiteti Ta'lim fakulteti o'qtuvchisi

Annotatsiya:Maqolada maktabgacha ta'lim tizimi rivojlanishining hozirgi kundagi holati va sohada olib borilayotgan islohotlar haqida malumotlar, tavsiya va xulosalar keltirilgan bo'lib ushbu jarayonda zamonaviy innovatsion texnologiyaning maktabgacha ta'lim tashkilotlarida qo'llanilishi, bugungi kunda ta'lim sifatini oshirish yo'lidagi muammolar, ularni bartaraf etish hamda istiqbolini belgilash yo'lidagi fikr va mulohazalar, jumladan, o'quv dasturlarni takomillashtirish hamda ularning ta'lim sifatiga ta'siri haqida ham ma'lumotlar berib o'tilgan. Tatbiq etilishi mumkin bo'lgan amaliy jihatlari, yangicha metodlar bilan ishlashning yutuq va kamchiliklari tahlil qilingan.

Kalit so'zlar: Maktabgacha ta'lim, bola, rivojlanish, ta'lim, tarbiya, o'quv dasturi, davlat ta'lim standarti, bilim, ko'nikma, malaka, kompetensiya, kasbiy sifat, mantiqiy fikrlash, innovatsion, zamonaviy metod, texnologiya

O'zbekiston Respublikasi mustaqillikni qo'lga kiritganidan so'ng, davlatimizni rivojlantirish uchun o'z milliy strategiyasini ishlab chiqdi. "Kelajak yoshlar qo'lida"-shiori ostida ta'lim sohasiga alohida e'tibor qaratildi. Kelajagimiz egalari dunyoga kelar ekan, ularni mustaqil O'zbekistonimizga foydasi tegadigan yoshlar qilib tarbiyalash uzluksiz ta'limning boshlang'ich bo'g'ini hisoblangan maktabgacha ta'lim tizimining zimmasidagi ulkan mas'uliyat hisoblanadi.

Maktabgacha ta'lim tizimi sohasiga muhtaram prezidentimizning alohida e'tiborlari ushbu soha rivojlanishini ta'minlab berdi. Prezidentimiz maktabgacha ta'lim tizimini tubdan takomillashtirishga qaratilgan masalalar yuzasidan juda ko'p qarorlar hamda farmonlar chiqardilar hamda amaliyotga joriy qildilar.

Mamlakatimizda maktabgacha ta'lim tizimiga alohida e'tibor qaratilayotgani biz ya'ni bo'lajak tarbiyachilar uchun juda katta imkoniyat eshiklarini ochib beradi. Jumladan ushbu soha bo'yicha O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Ta'lim-tarbiya tizimini yanada takomillashtirishga oid qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida" 2020-yil 6-noyabrdagi PQ-4884-son qarori quyidagicha keltirilgan:axborot texnologiyalari va kommunikatsiyalarini rivojlantirish vazirligi, Ta'lim sifatini nazorat qilish davlat inspeksiyasi hamda boshqa manfaatdor vazirlik va idoralar bilan birgalikda 2022-yil 1-yanvarga qadar maktabgacha ta'lim tizimida zamonaviy o'qitish shakllari, yangi pedagogik va axborot texnologiyalarini joriy qilsin, jumladan: xalqaro standartlar va talablar asosida maktabgacha ta'lim yoshidagi bolalarning rivojlanishini baholash mezonlari va ko'rsatkichlarini ishlab chiqsin; bolalarning o'sishi hamda maktabgacha ta'lim bilan qamrab olish jarayonlarini monitoring qilish bo'yicha "Bolalar bog'chasi" axborot boshqaruvi tizimini ishga tushirsin va unga kiritiladigan ma'lumotlarning shaffofligini ta'minlasin; maktabgacha ta'lim xizmatlari uchun elektron to'lov tizimlarini joriy qilsin; maktabgacha ta'lim sohasida axborot boshqaruv tizimini boshqa vazirlik va idoralarning axborot tizimlari bilan integratsiya qilish to'g'risida keltirib o'tilgan. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar mahkamasining "Maktabgacha ta'lim tizimiga ilg'or axborot va pedagogika texnologiyalarini joriy etish chora-tadbirlari" to'g'risida 11.06.2019 487 sonli qarorida Ta'lim-tarbiya jarayoniga bolalarni har tomonlama intellektual, ma'naviy-axloqiy va jismoniy rivojlantirishni ta'minlaydigan zamonaviy ta'lim dasturlari, ilg'or axborot va pedagogika texnologiyalarini joriy etish, ularni maktabga tayyorlash darajasini oshirish,

maktabgacha ta'limni boshqarishning zamonaviy standartlarini yaratish maqsadida qaror qilingan. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Maktabgacha ta'lim tizimi boshqaruvini tubdan takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida" 2017-yil 30-sentabrdagi PF-5198-son Farmoniga muvofiq Xalq ta'limi vazirligining maktabgacha yoshdagi bolalarning sifatli ta'lim-tarbiyasini tashkil etish va ularni har tomonlama intellektual, axloqiy, estetik va jismoniy rivojlantirish vazifalari yangi tuzilgan Maktabgacha ta'lim vazirligi zimmasiga yuklatildi.

Jamiyatning taraqqiyot darajasi, davrimizning axborot asriga aylanishi, iqtisodiyotdagi tarkibiy o'zgarishlar shuni ko'rsatadiki, yoshlarni yetuk, vaziyatni tezda baholaydigan, har qanday holatda ham to'g'ri va oqilona qaror qabul qila oladigan malakali mutaxassis qilib tayyorlash uchun faqat ananaviy uslublarga tayanib dars o'tish yetarli emas. Bu esa ta'lim tizimida jahon tajribasidan keng foydalanishni talab etadi. Shu talabdan kelib chiqib, kasb ta'limining bakalavriat yo'nalishi bo'yicha ta'lim olayotgan talabalarga mutaxassislik fani sifatida "Maxsus fanlarni o'qitish metodikasi" darsi o'qitiladigan bo'ldi.

Innovatsiya (ing .innovationas — kiritilgan yangilik, ixtiro) — 1) texnika va texnologiya avlodlarini almashtirishni ta'minlash uchun iqtisodiyotga sarflangan mablag'lar; 2) ilmiy-texnikayutuqlari va ilg'or tajribalarga asoslangan texnika, texnologiya, boshqarish va mehnatni tashkil etish kabi sohalaridagi yangiliklar, shuningdek, ularning turli sohalar va faoliyat doiralarida qo'llanilishi

Zamonaviy dunyomizning bobo –buvilarimiz va hatto ota –onalarimiz yoshligidan ancha farq qilishini inkor etish mantiqsiz. Bugun tasavvur qilish qiyinki, yaqin o'tmishda maktabgacha ta'lim muassasasida biron bir innovatsion texnologiyadan foydalanish haqida gap yo'q edi. Hozirgi kunda kompyuter, planshet kabi ilg'or texnologiyalar har qanday maktabgacha yoshdagi bolani ajablantirmaydi. Axborot asri o'z o'yin qoidalarini belgilab beradi, buni e'tiborsiz qoldirib bo'lmaydi. O'quv jarayonida axborot texnologiyalaridan foydalanishning afzalliklari yaqqol ko'rinib turibdi. Masalan, bolani o'qishga, matematikaga o'rgatish, uning xotirasini va mantiqiy fikrlashni iloji boricha rivojlantirishga mo'ljallangan ajoyib dasturlar tufayli maktabgacha yoshdagi bolaga qiziqish uyg'otishi va bilimga bo'lgan muhabbatni uyg'otishi mumkin. Animatsion kompyuter rasmlari bolani monitorga yopishib, nima bo'layotganini diqqat bilan kuzatishga majbur qiladi. Bolalar osonlikcha yangi ma'lumotlarni yodlaydilar va keyin guruhda muhokama qiladilar.

Har qanday yangilik – bu printsipial jihatdan yangi tarkibiy qismni yaratish va keyinchalik amalga oshirishdan boshqa narsa emas, buning natijasida atrof –muhitda sifatli o'zgarishlar ro'y beradi. Texnologiya, o'z navbatida, ma'lum bir biznesda, hunarmandchilikda yoki san'atda qo'llaniladigan turli xil texnikalar to'plamidir. Shunday qilib, maktabgacha ta'lim muassasalarida innovatsion texnologiyalar zamonaviy komponentlar va texnikalarni yaratishga qaratilgan bo'lib, ularning asosiy maqsadi o'quv jarayonini modernizatsiya qilishdir. Buning uchun bolalar bog'chasidagi pedagogik jamoalar boshqa maktabgacha ta'lim muassasalaridan farqli o'laroq, bolalarni tarbiyalash va intellectual rivojlantirishning eng yangi modellarini ishlab chiqadilar. O'qituvchilar kasbiy faoliyatlarida uslubiy vositalar, usullardan foydalanadilar va qabul qilingan modelga to'la mos keladi. Zamonaviy maktabgacha ta'lim muassasalari tobora ko'proq foydalanilmoqda va ularni amalga oshirish natijasi o'n yildan ko'proq vaqt davomida paydo bo'ladi.

Bugungi kunga qadar keng Vatanimizdagi bolalar bog'chalarida qo'llaniladigan yuzdan ortiq ta'lim texnologiyalari mavjud. Ular orasida quyidagilarga alohida e'tibor qaratish lozim.

sog'liqni saqlash texnologiyalari;

- loyiha faoliyati bilan bog'liq texnologiyalar;
- loyiha faoliyatida qo'llaniladigan texnologiyalar;
- axborot –kommunikatsiya texnologiyalari;

- har bir shaxsga yo'naltirilgan texnologiyalar (shaxsga yo'naltirilgan);
- o'yin texnologiyalari deb ataladi.

Xulosa qilib aytganda, maktabgacha ta'lim muassasalariga innovatsion texnologiyalarni joriy etish nafaqat mumkin, balki zarur. Ammo shuni yodda tutish kerakki, maktabgacha yoshdagi bolalarni o'qitish jarayonida qo'llaniladigan pedagogik texnologiyalarga bir nechta qat'iy talablar qo'yiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. O'zbekiston Respublikasining ilk va maktabgacha yoshdagi bolalar rivojlanishiga qo'yiladigan Davlat talablari.- T.:2018.
2. O'zbekiston Respublikasi prezidentining 2017 yil 30 sentyabrdagi "Maktabgacha ta'lim tizimini tubdan takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PF-5198-sonli farmoni.
3. "Ilk qadam" maktabgacha ta'lim tashkilotining davlat o'quv dasturi.- T.:2018.
4. Maktabgacha ta'lim vazirining 2019 yil 30 avgustdagi "Davlat maktabgacha ta'lim tashkilotlari pedagoglarining ish xujjatlari to'g'risida"gi 155-sonli buyrug'i.
5. Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi, 30.09.2017-y., 07/17/3304/0037-son)
6. Maxsus fanlar o'qitish metodikasi D. Tojiboyeva, A yo'ldoshev 2009-yil
7. O'zbekiston Respublikasi "Maktabgacha ta'lim vazirligi to'g'risida"gi nizom T.: 2017 21-noyabr
8. Maktabgacha pedagogika F.Qodirova, Sh.Toshpo'latova, N.kayumova M.A'zamova. 2019-yil